

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

PANORAMA ÖFVER TROLLHÄTTAN — FOTO. G. H. EKLÖF.

17 DE ÄRG.

DEN 18 JUNI 1916

N:o 38

Foto: Jacobson, Trollhättan.

Skildr: Bengt Sjöström

Ernst Fridsberg

ERNST STRIDSBERG.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

I vår yngsta stads historia intager den man, hvars bild i dag finnes återgifven å Hvar 8 Dags första sida, en synnerligen framstående plats. Det var nämligen fabrikör Ernst Stridsberg, som år 1892 först väckte frågan om utverkande af stadsrättigheter åt Trollhättans samhälle, och i icke mindre än tjuugoett år stod han som ordförande i den kommitté, som hade sig anförtrodd den närmaste vården af den rätt invecklade frågans lösning. När han år 1913 af åldersskäl nedlade denna post, hade stadsrågan redan i två år principiellt varit löst i den riktning han önskat, och när två år senare äfven de praktiska svårigheterna undanröjts, skyndade den nya staden att insätta honom i sin första stadsfullmäktigförsamling, hvars vördade och allmänt aktade Nestor han är. Då han för någon tid sedan på grund af sjuklighet önskade draga sig tillbaka, lyckades Trollhättans stadsfullmäktige genom en enhällig framställning förmå honom att för det närvarande afstå från att förverkliga sin afsikt.

Ernst Viktor Stridsberg tillhör en gammal Norrlandssläkt, hvars anor kunna följas tillbaka till början af 1600-talet, då kyrkoherden Haquinus Bartholdi bebodde prästbostället i Spånga, som bar namnet Stridsberga, hvarefter hans söner togo benämning. Själf är han född i Stockholm den 16 augusti 1839 samt son till sekreteraren i överståthållareämbetet Gustaf Adolf Stridsberg och hans maka i andra gifvet Charlotta Ulrika Wannqvist. Efter att ha erhållit sin grundläggande undervisning i Katarina skola åren 1849—55 idkade han de följande fem åren studier vid Teknologiska Institutet, hvarefter han erhöll anställning vid Munktells mekaniska verkstad i Eskilstuna. Redan här fäste han sin uppmärksamhet vid det egendomliga förhållandet, att sågblad icke tillverkades i vårt land trots den ypperliga råvara, som stod till buds, och trots det stora inhemska behov, som förelåg. När Stridsberg 1863 lämnade Eskilstuna för att företaga en utländsk studieresa, satte han därför som en huvuduppgift för sig att förvärva kännedom om sågbladfabrikationen. Sedan han förgäfvos sökt erhålla sådan i Tyskland, for han vidare till England och fann här hvad han efterträdde. Redan följande år ingick han här bolag med en engelsman Mr H. M. Marsden och bedref nu tillsammans med denne under firma Warsden & Stridsberg tillverkning af sågblad och maskinivar.

Det hade emellertid alltid varit hans tanke att så snart lägenhet yppade sig återvända till fäderneslandet och göra detta delaktigt af den nya industrien. År 1867 fann han tiden inne att förverkliga denna tanke. Vid hemkomsten inköpte han fastigheten Holmen i Torshälla, som förut ägts af fabrikören Johan Thermænius, grundläggaren af den sedermera så bekanta firman Joh. Thermænius & Son i Hallsberg, och omedelbart igångsatte han här den första egentliga sågbladstillverkning, som ägt rum i vårt land. Följande år ingick ingenjören J. O. Björck i affären, som då fick firmanamnet Stridsberg & Björck, hvilket den behöll, äfven sedan den sistnämnde år 1870 utträdt ur densamma. De vid Torshälla tillverkade sågbladen vunno snart nog en ganska vidsträckt marknad och från att till en början ha

bedrifvit rörelsen med en personal af endast 4 å 5 arbetare kunde Stridsberg efter få år (1879) mönstra en arbetarestock af icke mindre än 75 man vid fabriken i Torshälla.

Då hade emellertid Stridsberg redan beslutit öfverflytta verksamheten till Trollhättan. År 1876 inköpte han här de tre s. k. Wikströmska sågverken, belägna å västra delen af Malgön, invid Gullöfallen i Göta älf. Det största (sydligaste) af dessa sågverk refs 1877, hvarpå ett plåtvalsverk här uppfördes, som följande år började sin verksamhet. Sedan äfven en sågbladfabrik jämte ett härdningshus blifvit uppförda, öfverflyttades år 1879 hela tillverkningen från Torshälla till *Gullöfors bruk*.

Här har Stridsberg haft glädjen se sin fabriksverksamhet allt mera växa och utvidgas. År 1899 började planeringen för företags utvidgning på västra sidan af Göta älf å lägenheten Strömsvik invid Trollhättan och då staten år 1906 inköpte Malgön för sin stora kraftverksanläggning, flyttades hela etablissemnet hit. Å detta område, som omfattar sjutton tunnland, äro nu uppförda fabrikslokaler, hvilka jämte administrationsbyggnader tillsammans upptaga en golfyta af icke mindre än nära tre tunnland. Till verket höra 1,500 elektriska hästkrafter, hvilka staten förbundit sig tillhandahålla i utbyte mot den Stridsberg tillhöriga vattenkraften. Som specialiteter angifvas: cirkulärsågar, ramsågar, vedsågar, maskinhyveljärn och maskinknivar samt filar. Bruket, som är försedt med eget martinverk, tre valsverk och sågverk, är icke blott ledande inom sin bransch här hemma utan bedrifver äfven en mycket betydande export.

År 1912 ombildades firman till bolag under namn af aktiebolaget Stridsberg och Björck, men med bibehållande af samma ägare och ledning som förut. Det arbetar med ett aktiekapital af kr. 1,500,000.

Vid sidan af sin industriella verksamhet, har Stridsberg, som i inledningsorden antydtes med lif och lust ägnat sig åt offentliga värf. I många år har han varit ordförande i Trollhättans kommunalstämma, i dess kommunalnämnd, i dess hälsovårdsnämnd, i dess sparbank och i dess vägstyrelse, hvartill kommit verksamheten inom stadskommittén. Äfven i det politiska lifvet har Stridsberg deltagit. Åren 1888—1897 hade han säte i Första kammaren som representant för Älfsborgs läns landsting och var därvid särskildt verksam för patentlagstiftningens utveckling. Kammarmajoriteten insatte honom i bankoutskottet, där han tjänstgjorde som suppleant 1890—94 och som ordinarie ledamot 1895—97. Af jämförelsevis frisinnad läggning var Stridsberg för öfrigt vid mer än ett tillfälle Trollhättans kandidat vid Andrakammarvalen, vid hvilka han dock icke lyckades erhålla majoritet.

Bland utmärkelser, som tillfallit Stridsberg, må nämnas, att han senaste Gustafsdagen fick mottaga kommandörstecknet af första klass af Vasorden. Både somindustriell föregångsman och outtröttligt verksam kommunalman hade han gjort sig väl förtjänt däraf. Och man kan endast önska, att lycka och frid må omhägna den verksamme mannens återstående lefnadsdagar.

STORMVINDEN.

FÖR HVAR 8 DAG AF IVAN BJARNE.

Östra kusten var ödlig och enslig.

Mot den låga strandkantens magra marker där några årsgamla stutar häglöst ströivade omkring öfver det gulnade stubbgräset s'og dyningen dag ut och dag in i samma beklämmande enformiga takt. Om natten drog isen in i kompakta massor för molnig östan och då man minst anade det tog ölandsvinden i med hednisk urkraft och släppte löst det spöke som från norra uddens sand till den södras splittrade kalkstensklippa är känt under namnet ölandsfyket. Då försvunno i yrsnön de tusen och åter tusen stenmurarna hvilka generationer af sträfva öbor i färskinnsjackor och långa taniga kvinnor i oföränderligt samma svarta hucklen plockat upp sten för sten ur allvarets snåla sandmarker. Med dån och härskri drog det fram öfver landborgen så att fåren i kalkhällsfälarna under dödsängestens skräck trängde sig samman åt läsidan till medan de yngsta lammen vredo sina ångande kroppar under hundratals besinningslöst trampande klöivar. Då red riddar Ögonlös kapp med fyket öfver snövidderna och tog brantaste stupet vid Källa i ett enda jättesprång som förde honom på den svarta spökhästen långt ut öfver Kalmarsunds buktande isar i hvilka är det sagdt, mänskenets silfver dröjer under almanackans nedan.

En vinter där ost bott är intet lekverk med lustigt klingande slädbjällror och glimmande julfloss. Men det är östans och nordans raseri vid oförmodadt möte under allvarets väderkvarnar som likna hemiska gälgar med tusen vildt snurrande armar och gnislande ångestskrik, det är Östersjöns krabba sjö som höjer sig kring grå sjöbodar i veckolångt stigande, det är trollens och rånas dans i snöyra, det är kvinnors gråt i insnöade byar och kräkens ängsliga råmande i skumma fähus.

I sådana nätter tar afgrunden sina barn igen och när solen åter stiger på blekblå himmel och lyser öfver hvit snö reses kanske ett yxadt träkors öfver en undergången vandrare medan sex män i ojämn takt bära fram liket och klockaren smusslar med den tomma literbutelj man fann vid den förfruses sida. Är det då sönda bli kyrkorna fullsatta långt innan ingångspsalmen tystat barnens kurragömmalek under mors svarta kjol af sedan ett kvartssekel styfnadt siden.

Oväder var det inte, fyke inte heller. Men doktors dräng skakade misstänksamt sitt stora hästhuivud med dess uttryckslösa drag när han sköt in några nya ekkubbar i den öppna spiseln och ett ögonblick med vidgad blick lyssnade till hur det sjöng och dånade under glimmande gnistor.

Gamle Häst-Johan gick fram till östra fönstret och såg ut mot hafvet. — Det blånar, det blånar... Det blånade. Det gjorde det.

Dritisen var som en jättestor, grå molnbank längst ut mot fyrens smäckra järnkonstruktion och öfver den och under den tog luften färg af något underbart dallrande blått medan vattnet som bubblade och kokade och jäste för isens tryck svartnade till bläck. Vindflöjeln af smidesjärn i form af en fullriggare på fähusets tak af hvit, ohuggen kalksten snurrade rundt som besatt af onda andar men stannade så plötsligt för ren ost och just som den stod orörlig med darrande och gnisslande segel kommo de bägge små hästarna af hädig ölandsras själfmant hemtrafvande ännu med skrällen af bullret från de stenmurar deras rädda höfvar under brådsående flykt raserat, märkbar i skällivande mular.

Stalldörren stod öppen och de galopperade hastigt in med några snabba sparkar åt iröskverkets järnskacklar som resis mot väggen.

Det blånade...

För några korta minuter tycktes stormvinden tveka, liksom hämtade den andan borta öfver den gråa drifisen. — Midt på ångsmarken stod den höga gaiveln af Sankta Birgittas klosteruin med sina två, väldiga fönstergluggar: det lät som om ett byalags undantagskåringar inte fått sina sädesskåppor fyllda efter höstens tröskning när molnet af kajor kraxade och sladdrande slog in i den höga, ensamma murens skrymslen. — Men stormvinden såg röken från grå byar och klostergaivels vindfång, allvarets härliga vidder med dess tvekande väderkvarnsvingar, dess enstaka, förvridna ekar i hvilka torra löt darrade som gula fjärlar och den tog ansats mot lytande vägkammor och kastade sig med gnistrande saltskum på vingen framåt.

Den gick öfver hedens gula gräs, öfver rågbroddens ärggröna mattor, öfver trädets vända torf och den tog i farten med sig några knastrande halmbundtar från den nybyggda ladan midt bland de grå toritaksstugorna. Den stoppade inte ens för kyrkan som täflade med uddens fyr i höjd eller vid prästgårdens långa huslänga. På doktors hvita hus krafsade den ned några tegelpannor men studsade tillbaka från trehundraåriga murar.

Stormvinden. —

Dess kraft tog inte slut med det första häftiga anloppet. Den ref itu de farande molnen som en katt ett fågelbröst och ur de brystna trasorna, som någon förlupen strimma sol färgade blodröda, dref den ned yrsnön som var hård som hagel. Krait hade den öfvernog, och röt och hvisslade och gnydde gjorde den. Lika hastigt fyllde den marken med snö som kvinnornas hjärtan med malande ångest och gnagande oro.

Det var stormvinden. Det var ölandsfyket.

Doktor Erik Brehmer lämnade sitt mottagningsrum som kvinnor och barn för blott några timmar sedan fylldt med sin klagan och envisa gensträfvighet men där han blifvit sittande ensam med sina tankar och sin snörlilande pipa.

Då han kom in i det stora hvardagsrummet blef han stående en stund framför fönstret. Yrsnön gjorde att han ingenting kunde se annat än snön som likt en hvit skjorta piskade mot rutorna.

— Det är värre än vanligt! mumlade han för sig själi. Det är värre än vanligt. Och mörkt klockan ett på dagen.

Det dånade i elden. Det sjöng i glöden. Det hven i spisröret.

Doktor Brehmer tänkte på forna tider när han satte sig ner i den låga hvilstolen framför brasan. Han mindes de hastigt försvinnande åren i Stockholm då han var nervläkaren på modet och en framgångsrik karriär låg framför honom. Men det var länge sedan. Sedan dess hade många vintrar snöat ned sin snö. Någon tog hans hjärta och höll det fast i en liten mjuk hand och höllade så länge med det till dess att det inte tålde mera och nervläkaren själf i sin tur fick bli patient och lyda råd och föreskrifter. — Det var därför som han flyttade sin praktik till Långsätra by på Ölands östkust.

Glömt hade han inte. Ty hvem glömmar då taggen sitter kvar och många långa ensamma är kommer sveda och längtan att brinna som eld. Glömt...

Forts. å sid. 598.

DEN STORA SVENSK-DANSKA FOTBOLLSKAMPEN.

ÖJONBLICKSBILDER FRÅN FEDERATIONSMATCHEN I KÖPENHAMN DEN 4 JUNI INFÖR 20,000 ÅSKÅDARE, DÄRAF NÅGRA TUSEN SVENSKAR. Öfverst: Situationsbild från matchen. Svenskarne i mörka (blå) tröjor. Nederst: Ett starkt svensk-blandaadt parti åskådare.

Den inom sportintresserade kretsar med så stora förväntningar motsedda *svensk-danska federationsmatchen* i fotboll ägde rum den 4 juni i Idrætsparken i Köpenhamn inför en åskådaremassa af c:a 20,000 personer, däribland 3,000 tillresande svenskar. De förhoppningar på seger, som man på svenskt håll trott sig kunna våga hysa, gäck-

des fullständigt och matchen utföll till favör för danskarne med 2 — 0, alltså samma resultat som de senaste årens svensk-danska federationsmatcher oföränderligt haft att uppvisa. Kritiken har i full enighet konstaterat, att svenskarne spel i vissa delar var påfallande svagt och äfven i sin helhet underlägset danskarne.

Amatörfoto. C Kyle, Halmstad
8 ST. TYSKA TANK LOKOMOTIV
som af B. J. förhyrts från Tyskland,
på väg till Göteborg.

Till bild å sid. 603.

Skånes naturskyddsförening hade den 4 juni under fulltaligt besök af medlemmarne och presidium af ordföranden i föreningen landshöfding De la Gardie sitt årsmöte på Maltesholms slott.

Efter mötesförhandlingarne med bl. a. återval af den förutvarande styrelsen öfverlämnade ordföranden i Andelsfören. Eget hem för

Vidst. bild:
ÄPPLE, VÄXT OCH MOGNADT I
BONINGSRUM 15 MIL NORR OM
POLCIRKELN och fotograferadt den
29 maj. — Foto. Dahllöf, Kiruna.

Nedanst. bild:
DE NYA SLUSSARNE I TROLL-
HÄTTAN. De öfversta af nedersta
gruppen. Bergskärningens djup 50 met.
— Amatörfoto. G. Johnson, Norrköping.

Kristianstads län greve R. G. Hamilton ett gåfvobref på $\frac{1}{16}$ mil Benestad, omfattande den gamla märkliga alm-skogen i Örup samt lägenheten Fors-åkar med dess ståtliga vattenfall, hvilka andelsföreningen skänkt till naturskyddsföreningen i förvissning om att denna skulle för kommande tider veta att bevara de ideella värden som dessa båda i naturhänseende så egendomliga platser representera. Naturskyddsföreningens tack för den värdefulla gåfvan frambars af greve De la Gardie.

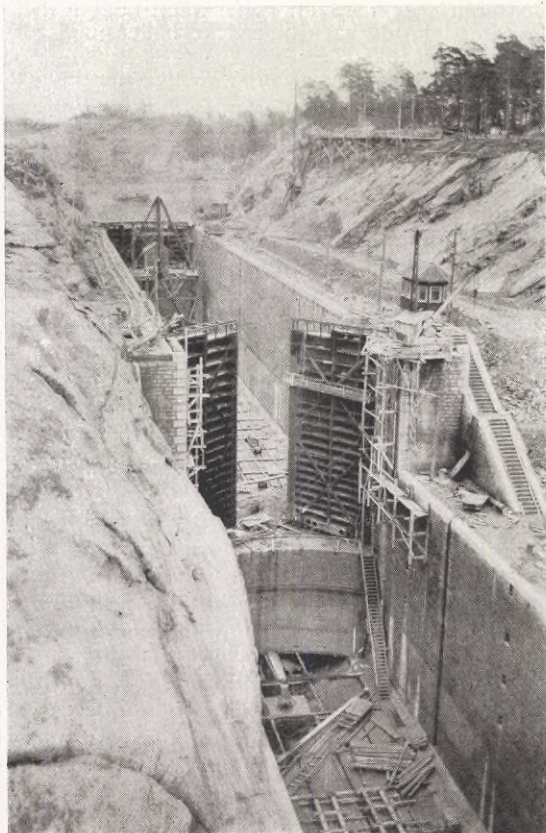
I öfrigt upptog mötesprogrammet föredrag af prof. H. Wallengren och redaktör W. Bülow, utfärd till Fors-åkar, lunch, hvartill godsherrn på Maltesholm greve Jacob De la Gardie inviterat mötesdeltagarne samt till sist gemensam middag på Teaterrestaurangen i Kristianstad.

Till bild å sid. 603.

Frivilliga automobilkårens medlemmar samlades den 1 juni från olika delar af landet i Örebro till sin första större, militära tillämpningsöfning. — Öfningarne hvilka avslutades den 4 Juni leddes af chefen för krigshögskolan öfverstelöjtnant G. Lilliehöök med näraste biträde af kärstyrrelsen samt kaptenerna Swartling och Virgin, hvarförutom till ledningens förfogande sto Jo en del generalstabs-officerare och samtliga elever vid krigshögskolan. Hela personalstyrkan uppgick till 180 man med 75 automobil och ett femtontal motorcyklar till sitt förfogande.

Nedanst. bild:

EN LYCKAD VARGJAKT. Foton tagen den 14 maj i närheten af byn Jakkasjärvi — Foto. Dahllöf, Kiruna.

Fort. fr. sid. 595.

Hvem glömmet den första gången då hjärtat slår an tonen och sinnet brusar upp musiken som driftens böljegång i vårens hedentid en gång gaf oss in att för kommande tusen och åter tusen år lida och njuta, hvem glömmet blick som lofvade allt men gaf intet...

Snön fick fäste i fönsterkarmen och gick ner öfver rutorna. Det skymde all mera i det stora rummet.

De massiva ekstubborna knastrade för slickande röda lågor och kastade några snabba reflexer öfver den ensamme mannens allvarliga ansikte som tycktes ha stelnat i ensamhetens längtan

Timmarna gingo.

Stormen dånade utanför, dess starka och hårda vingslag klappade mot ytterväggarna.

Gamle Johan gläntade på dörren.

— Nu doktorn är det riktiga fyket i gång.

Doktor Erik Brehmer nickade.

— Och i kväll behöfver inte doktorn vänta något sjukbud...

Nej, ingenting skulle störa honom. Ensam skulle han sitta och smula sönder sitt lif intet under tunga tankars tryck och se in i falnad glöd medan utanför vinterstormens tusen röster talade sitt mäktiga språk. Gamla minnen skulle stiga som vattenbubblor på nytt och gammal längtan sveda än en gång. Men minnen och längtan voro icke nog, de förmådde icke ensamma bära hans själ uppåt.

Eldens sus dog bort ett ögonblick och stormvindens dån sjönk.

Då trängde en skärande ångestton genom tystnaden. Ett rop var det, långt och utdraget och aflägsset, och det var en människas röst i natten utanför.

Doktor Brehmer reste sig upp och under några minuter stodo de bägge männen orörligt lyssnande. Men ropet upprepades icke.

En lykta tändes och de gingo ut bägge. Yrsnön och mörkret tog dem och från hafvet kom ljudet af vågornas korthuggna snyitande mot strandkantens stenar.

— Gå tillbaka Johan och tänd ljus i alla fönster! Jag går ned mot vägkorset!

Den gamle lydde motvilligt och doktor Brehmer banade sig ensam väg fram i snön. Vid vägkorset hörde han ropet ännu en gång. Det kom från skuggan af det gamla fårhuset af grofhuggen kalksten och det var en kvinnas röst.

I lä af den höga stengafveln fann han den vilsegångna. Försiktigt lyfte han henne upp. Hon svarade ingenting på hans frågor och hon var tung. Snön var meterdjup. Han skulle icke kunna bära henne tillbaka hem. In i det tomma fårhuset bar han henne och lade henne ned i en af kättarna som var fylld med nalm. Lyktan hängde han på en krok i taket.

Där hon nu låg var det honom omöjligt att se hennes ansikte men då hon började tala med svag och otydlig röst var det som om allt lif, all tankeförmåga och hela hans handlingskraft lämnat honom.

Det var den kvinna han älskade, det var hans hustru som kommit till honom i stormvinden. Nu hörde han åter denna röst som med sina isande kalla tonfall bragt honom till den nervkris som sedan förvisat honom till den ensliga trakt där han nu bodde.

Tusen frågor hvirflade om i hans hjärna. Hvarför hade hon kommit, hvad ville hon efter alla dessa år, hur skulle han kunna taga emot hennes igenkännande? Och han frågade sig om han icke

afslutat det skede af sitt lif där hans hustru hade en plats.

Nu — nu — nu genast — måste han säga något. Han måste fatta sitt beslut, tänka, planera, bringa reda i det kaos af tankar och föreställningar som hopade sig inom honom, och han måste göra det nu strax, omedelbart. — Det föll honom plötsligt in att han kunde begagna sig af följderna af sin nervsjukdom; då han tillfrisknat hade det gått flera månader innan han kände igen sina närmaste vänner. Och hans hustru hade icke sett honom sedan dess. Med säkerhet visste hon icke att han nu var fullkomligt frisk igen.

Han tog lyktan och gick fram till henne och under några minuter betraktade de hvarandra utan att hans blick förrådade något igenkännande. Med ett svagt leende vände hon sig åt sidan.

— Jag gick vilse, sade hon sakt. Jag tog en promenad...

Han log. Ty han visste att hon gått för att söka honom.

— Så lik hon är den Elsa jag kände för länge sedan...

— Han har förändrats. Han ser äldre ut...

Deras tankar löpte ringdans och voro i fara att komma vilse på förbjuden mark. Bägge mindes de det som varit och de lede i det närvarande.

Doktor Brehmer tog ett steg framåt.

— Kan ni stödjä er på mig? Mitt hem är inte långt härifrån.

— Jag är så trött.

Hon sträckte sin hand mot honom.

— Mitt namn är Elsa van der Balten, sade hon sakt.

Det var hennes flicknamn. Hon visste icke hur det kom sig att hon i hastigheten valde just detta. Och hon blef rädd att hon skrämt honom men blef åter lugn då hans blick icke heller nu visade något igenkännande.

— Men jag tror nog att jag kan gå, tillade hon. Om ni blott låter mig hvila litet.

Hon slöt ögonen och han stod orörlig bredvid henne.

Det tjöt och hvisslade i det gamla fårhusets tusen springor och lukten från väggar och golf var från och stickande skarp. Det dånade från hafvet och det sjöng af vindens spel öfver takresningen. Där stod Erik Brehmer och tänkte på nytt sin ensamhets tankar. Och vinterstormen var det som ackompanjerade dem. Den ensamme är känsligare än andra. Men han ger heller ej tappt så hastigt, ty han har lärt sig inse att *hans* tankar äro värdefulla och fyllda af sanning just emedan ensamhetens hela lidande skapat dem och gifvit dem deras form.

Han mindes...

Nej, han ville icke fördjupa sig i minnen. Verkligheten var nu att räkna med.

Det var kallt: där låg hans hustru och hon var den kvinna han älskat och kanske ännu älskade.

— Vill ni låta mig bära er till mitt hem? frågade han sakt. Ni måste ha något varmt i er och — jag tror nog att jag skall orka det.

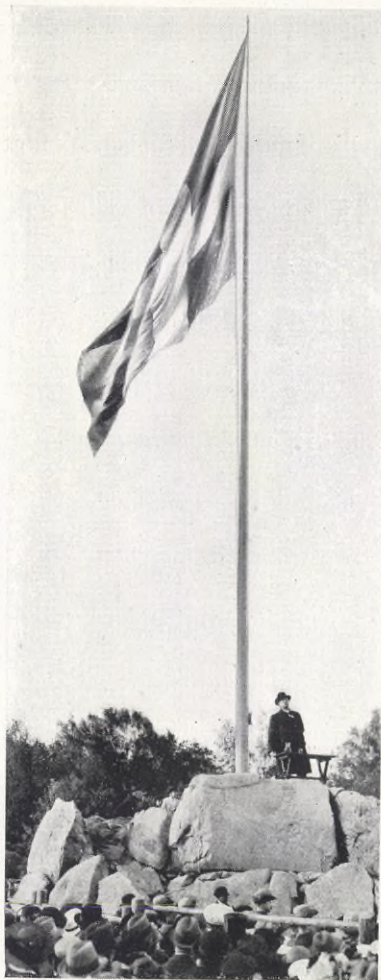
Och han kände att det skulle han också.

Men hon svarade icke. Af de lugna och jämna andedragen hörde han att hon sof. Och han lutade sig ned och lyfte henne försiktigt upp.

— Älskade, hviskade han och kysste det ljusa håret.

Det var med ett förbrylladt uttryck i sitt rynkiga gubbansikte Håk-Johan följande morgon knackade på dörren till doktorsgårdens gästrum.

SVENSKA FLAGGANS DAG.

4. 8 D. STOCKHOLMSFOTOGRAF.
PROFESSOR O. MONTELIUS TALAR
PÅ SKANSEN.

den: "Gud hälle alltid sin skyddande hand öfver vårt gamla kära Sverige! Leffe fosterlandet!" Festens slutnummer blef en defilerang af de förut nämnda korporationerna.

Högtidligheternas andra del gick af stapeln på Skansen, dit 5.000 skolbarn tågade upp vid slutiden, fördelande sig kring de fyra talarstolar som rests. Landstormsmän bildade hedersvakt vid dessa och regementsmusik utfördes. Talarare voro riksantikvariern Montelius, kontraktsprosten Högner, öfverlärare Axel Blomkvist och konteramiral J. Hägg. Efter talen utförde Stockholms sängarförbund fosterländska sånger på Orsakullen. En publik på öfver ett tiotusental personer öfvervar festen. Dess tredje del gick slutligen af stapeln på Haselbacken under form af en ståtlig militärkonsert.

I Göteborg högtidlighölls dagen med allmän flaggning. I Malmö flaggades det äfven allmänt och här celebrerades dagen bl. a. med en friluftskonsert på Stora torget. I Norrköping firades dagen bl. a. med en anslående fest på militärskolan och på kvällen var ett festtåg anordnad genom staden.

Svenska flaggans dag, som nu för första gången firades efter initiativ af en stockholmsk köpman, grosshandlare Nils Ljunggren blef till en högtidlighet, i sin omfattning och stämning fullt värdig den höga symbol, som ett lands flagga är med så ärorika och stolta anor som den blågulas. I huvudstaden tog den första svenska flaggdagen form af en imponerande och gripande fest och den fosterländska maningen att helga den 6 juni åt de svenska färgerna hade äfven hörsammats i alla landsändar. Upps slutningen kring den svenska flaggan har väl aldrig varit så enig, så allomfattande som denna gång. Må det vara ett godt järtecken för kommande tider!

I Stockholm — och exemplet följdes härvid såväl i Göteborg som i andra större städer — stängdes banker som kontor, affärsmän sina butiker redan kl. 12 på dagen och från den timmen var dagen helgdag med väldiga människoskaror rörande sig på gator och torg, njutande af det härliga skådespel, som de tusentals blågula dukarne skänkte, vajande för en frisk sommarbris i solljuset. Festarrangemangen hade koncentrerats på tre olika platser samt under tre olika tider på dagen. Glanspunkten var otvifvelaktigt den stora Stadionfesten, som formade sig till en sällsynt vacker fosterländsk högtidlighet. Vid halftvåtiden tågade in i Stadion de olika korporationer som skulle delta i festen, trupper, skolor, scouter, landstorms- och idrottsmän m. fl., till ett antal af 5.000. — Inmarschen skedde under flygande fanor och klingande spel och gjorde ett mäktigt intryck på de tusenden af åskådare, som fyllde läktarne. Sedan arenan fyllts af de intågande, anlände konungen, vördsam samt hälsad. Omedelbart härefter intonerades "Vår Gud är oss en väldig borg", i hvilken publiken lifligt sjöng med. Vid kungliga logen hade för dagen rests en hög flaggstång och när efter psalmers afsjüngande kommandoordet "gif akt" ljud började en väldig jätteflagga glida upp för fanstängens, under det att publiken reste sig och alla huvudbonader blottades. När den vackra duken nått toppen brusade Alfvéns för svenska flaggans dag komponerade tondikt till ord af Ossian Nilsson fram mellan Stadions murar, buret af 6 junikörens unga strupar och anford af kompositören. Härefter höll professor Frans von Scheele ett högstämmt fosterländskt anförande, hvarpå följde "Hör oss Svea". Hofsångaren John Forsell sjöng så "Mandom mod" och "Sverige", hvarpå unisont afsjöngs "Du gamla du fria", sedan konungen med kraftfull och af rörelse vibrerande stämma hade utbragt ett lefve för fosterlandet med or-

4. 8 D. STOCKHOLMSFOTOGRAF.
FANBORGEN I STADION.

I midten synes Riksskyttes andaret, hvilket som bekant är skänkt af H. 8. D., och f. n. innehafves af Stockholms läns Skytteförbund sedan senaste Riksskyttetäflan.

SVENSKA FLAGGANS DAG.

FRAN HÖGTIDLIGHETERNA PÅ STADION DEN 6 JUNI. Öfverst, Konungen jemte uppvaktring, excellenserna Hammarskjöld, von Essen och Douglas, försvarsministrarne m. fl. Därunder: Vy från Stadior. Fotos. H. 8 D. Sthlm. Nederst: I UDDEVALLA. Kring Carl X Gustafs staty på stora torget hade samlats Bohusläns regemente, boyscouts, skolungdom samt stora skaror af stadens innevånare, hvilka under regementsmusik och sång hyllade den svenska flaggan. Infällningen: I JÖNKÖPING. — Foto Björlingson, Jönköping.

Nedersta bilden efter foto. för H. 8. D. af M. Lundbäck. Uddevalla.

Forts. fr. sid. 598.

— Doktorn frågar om fröken vill ha frukost häruppe eller...

— Stig in Johan! Jag är färdig för länge sedan.

Den gamle öppnade dörren men blef stående på trskeln utan att se upp.

Redan som liten pojke hade han kommit i den Brehmerska familjens tjänst. Då gamle kyrkoherden dog följde han med möblerna till sonen. Han var van att lyda och hade han känt någon förvåning föregående dag när hans husbonde kom hembärande med sin egen hustru — visat den hade han icke.

Fru Elsa gick fram till honom och tog hans litet motvilliga hand.

— Johan! Känner du igen mig?

— Ja, frun!

Men hvarför stod du då nyss utanför dörren och kallade mig fröken?

Den gamle såg upp. Och nu mötte han hennes blick.

— *Doktorn* minns ingenting. Det är ju sedan — sedan sjukdomen.

Fru Else vände sig hastigt om och gick fram till fönstret.

— Och jag älskar honom, älskar honom... hviskade hon sakta för sig själf.

Hon hörde att den gamle gick sin väg men stod länge kvar och såg ut öfver det hvita snöfältet som glimmade och gnistrade i solskenet. Hon log mot solen. Och hon mindes gårdagens upplevelse, stormvinden. —

Efter frukosten gick fru Else fram till spisen och satte sig i den stora hvilstolen.

Doktor Brehmer gick fram och tillbaka i rummet med händerna i fickorna och de tunna, bleka läpparna hopknipna om den slocknade pipan. Då och då såg han bort till den hopkrupna gestalten framför elden. Det var hans hustru och hennes ljusa hår fångade en smal solstrimma från fönstret.

— Ni kan röka. Det besvärar mig på intet vis, sade hon.

Han tände sin pipa och mindes att förr — då — kunde hon inte tåla tobaksrök.

I år hade hans kärlek brunnit under ensamhetens tryck. Nu satt hon här, i hans rum, i den stol där han själf brukat drömma, och hon såg in i elden som också han gjort dag efter dag medan yrsnön yrt och vinden växt sig stark på öde vider. Hvad ville hon, hvilka tankar rörde sig bakom den hvita pannan?

Ensamheten sådan han känt och lidit den hade blifvit honom kär, medvetet hade han knappast längtat efter en förändring. Men nu då han såg sin hustru förstod han att de ensamma åren blott varit en förberedelse till något som ännu väntade honom.

De två ölandshästarna hade släppts ut på gården och kommo nu i knastrande snö fram till fönstret mot hvilket rutur de buffade sina ångande mular.

— De äro vana att få socker den här vägen, sade han och öppnade fönstret och gaf dem några bitar.

— Mina enda vänner ha de varit! tillade han litet bittert.

Hans hustru vände sig om mot honom.

— Berätta mig något om ert lif här, bad hon sakta.

Och han svarade genom att berätta, under det han gick fram och tillbaka på golfvet.

— Det är en historia som i motsats till de bästa sagorna är mycket lång. Det är historien om hur en man lärde känna lidandet. Och om hur han

blef bekant med sorgen. Den kanske inte skulle roa er...

Det låg bitter melankoli i hans röst och hans kraftiga, energiska haka darrade.

— Den skall inte roa mig, svarade hon. Det skall den inte göra. Men den skall intressera mig. Säkert skall den också lära mig något. Jag hade en gång en vän som...

Han stannade plötsligt.

— En vän som...?

— Som var mycket lik er. Men man förstod honom inte. Ingen gjorde det. Vill ni nu fortsätta att berätta?

— Den man jag talar om gifte sig med en kvinna, som icke älskade honom. Han höll henne högre än allt annat i världen. Men hon besvarade icke hans kärlek, hon ville inte göra det. Och hon bemötte honom med öppet hån. Han var ingenting för henne. Och han skulle icke heller någonsin bli det. Men det förstod han blott så småningom. Hon försummade intet tillfälle att säga honom att så var. Men ännu hade han icke blifvit förtrogen med lidandet. Det blef han först då han upptäckte att hans hustru bedrog honom. Då blef han svårt sjuk. Det var något åt nerverna och han förlorade minnet, delvis. När han sedan blef frisk dröjde det lång tid innan han kände igen äfven sina närmaste. Sin hustru såg han aldrig. Och om han också träffat henne skulle han icke vetat hvem hon var. Han flyttade till landet, till en öde trakt där han kunde gå upp i sig själf och den enkla, föga inbringande praktik några fattiga byar erbjödo. Där lämnade honom hans förra vän Lidandet och Sorgen trädde i stället. De blefvo mycket förtrogna.

— Och om han en dag träffade sin hustru och icke kände igen henne — skulle det bero på sjukdomen eller på något annat?

Hennes röst var så lågmäld att han knappast hörde hennes fråga. Och af rädslan och ångesten i hennes ögon speglades intet i hans uttryckslost stela blick.

— Om han träffade henne och icke kände igen henne berodde detta säkerligen både på sjukdomen och...

— Och hvad?

— Andra ting. Att det finns saker som äro så ytterligt svåra att glömma.

Och nu förstod hon att så djupt och så intensivt kan en man lida och känna att trots kärleken icke är död inom honom den kan vara så gömd och så säkert innesluten i hans hjärta att den är omöjlig att taga fram i dagsljuset. Och hon förstod äfven hur det kom sig att hans väsen hårdnat under själens ensamma vargatider. Bakom den uttryckslösa och stela blicken låg något gömdt.

— Men jag skall fortsätta. Mannen jag talar om leide ensam och på samma gång hans bitterhet blef större blef äfven hans lugn fullkomligt. Ty han förstod att de som älska skulle känna med honom.

Han gick åter fram till fönstret och stod där länge med ryggen vänd mot rummet.

Hvad var det han sagt? Han mindes det knappast. Bara visste att han kanske förlorat något.

— Nu har ni berättat om er vän. Får jag tala litet om mig och min vän?

Hennes röst var klarare och högre och det steg ett jubel i dess sällsamt dallrande lidelse.

Hon fortsatte utan att afvakta hans svar.

— Den kvinna jag talar om gifte sig utan kärlek med en man som älskade henne. Men hon var

Forts. å sid. 606.

FRIVILLIGA AUTOMOBILKÅREN PÅ ÖFNING — NATURSKYDD.

Foto. Wallgren, Motala. FRIVILLIGA AUTOMOBILKÅRENS UPPVISNING INFÖR KRONPRINSEN. Åttio vagnar på Motala Stora torg d. 2 Juni. — Se text å sid. 597.

Å. M. Bengt Sjöberg

• et . B. Larson Kristiansad,
1 o. 2. Landshöfding greve De la Gardie, ordf. i Naturskyddsför. och grefvinna. — 3. Landshöfd. frih. L. De Geer. — 4 & 5. Frih. och frih:n Palmstierna. — 6. Grefve J. De la Gardie. — 7. Grefve R. G. Hamilton ordf. i "Eget Hem". — 8. v. hfd. H. Espersson. — 9. v. hfd. Chr. Hommerberg, skattm. i Naturskyddsför. — 10. Rekt. L. M. Neuman. — 11. Prof H. Wallengren. — 12. Red. W. Bülow.

SKÅNES NATURSKYDDSFÖRENINGENS ÅRSMÖTE PÅ MALTESHOLMS SLOTT. — Se text å sid. 597.

Å. M. Bengt Sjöberg

LORD KITCHENER,
vid en inspektion under Dardanellexpeditionen.

Ytter fotograf. Kitcher: Bengt Stenqvist.

FÄLTMARSKALKEN LORD HERBERT KITCHENER, Englands krigsminister och en af landets och de allierades krigsledare och mest framträdande personligheter. Omkom natten till den 6 juni vid förolyckandet af ett engelskt krigsfartyg genom torped eller mina vid Orkneyöarne på väg till Ryssland.

Kinas president Juan-Shi-Kai har, enligt ingångna meddelanden, efter någon tids sjukdom den 5 juni aflidit i Peking.

Presidentskapet har tills vidare öfvertagit af vice presidenten Li-Yan-Hung.

Med Juan-Shi-Kai's nu timade bortgång har en af samtidens märkligaste världshistoriska personligheter skattat åt förgängelsen och ett lif af nästan sagolik gestaltning fått sin afslutning.

Född i början af 1850-talet och tillhörande en gammal förnäm kinesisk släkt trädde Juan-Shi-Kai redan tidigt i rikets tjänst, där

Forts. å sid. 607.

Till det uttalande, som på annat ställe i dærens nummer återfinnes rörande betydelsen af den engelske krigsministerns, lord Kitchener, under så tragiska omständigheter timade fränfälle fogas här nedan i all korthet några data ur den berömda engelske fältherrens lysande lefnadssaga.

Herbert Kitchener, född 1850 i Irland och son till öfverste Kitchener, trädde efter afslutade studier vid krigsakademien Woolwich i fransk tjänst under kriget med Tyskland 1870—71, återträdde sedan i engelska armén vid ingenjörskåren och deltog åren 1874—82 i den topografiska kartläggningen af Palestina och Cypern. Som major utnämndes han 1882 till befälhafvare för det egyptiska kavalleriet och deltog i expeditionen mot Arabi pascha 1882 samt i Sudan-fälttåget 1883—85. Efter att sedan ha varit guvernör i Suakin utnämndes han till öfverste och befälhafvare öfver de egyptiska trupperna samt ledde i denna egenskap det för engelsmännen lyckosamma fälttåget mot Mahdin 1896—98. Under kriget befordrad till generalmajor, utnämndes han efter dess slut till lord af Khartum och Aspali samt erhöi en nationalbelöning på 30,000 pund.

År 1899 mottog K. utnämning till generalguvernör öfver Sudan, men kallades redan samma år till Sydafrika, där boerkriget vållade engelsmännen oanade svårigheter. Befordrad till generalöfvertog öfvertog K. efter någon tid öfverbefälet öfver fältarmén och lyckades till sist år 1902 att bringa kriget till ett för England lyckligt slut.

Belöningen härför kom i form af en utnämning till general samt en ny nationalbelöning af 50,000 pund. Efter att under en följd af år ha varit öfverbefälhafvare öfver engelska armén i Indien utnämndes han 1909 till befälhafvare öfver de engelska stridskrafterna i Medelhafsländerna samt till fältmarskalk. Han tillträdde emellertid icke nämnda befattning och afböjde likaledes andra erbjudna befälsställningar i England men mottog år 1911 utnämningen till diplomatisk agent i Egypten, hvilken befattning han innehade, tills han vid världskrigets utbrott under trycket af engelska folkets önskan af regeringen kallades att öfvertaga krigsministerposten.

KINAS PRESIDENT JUAN-SHI-KAI
har aflidit den 5 juni.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

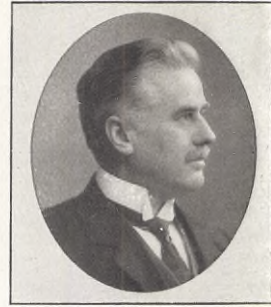
M. G. LINDSKOG.
Kontr.-prost. Kyrkoh. — Eke-
dalen. — 70 år 13 Juni.

C. M. B. KLINCKOWSTRÖM.
Frih. Tullkontrollör. — Sthlm.
60 år 31 Maj.

S. GÖTHLIN.
Postmästare. — Kungsbacka.
55 år 15 Juni.

F. A. H. LINDBERG.
Prakt. läkare. — Stockholm.
50 år 27 Maj.*

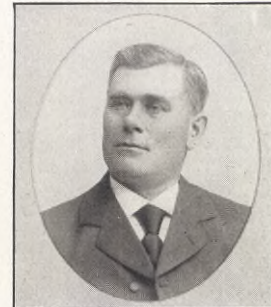
J. M. LINDHOLM.
Fabrikör. — Stockholm.
70 år 1 Juni.*

K. O BONNIER.
Bokförläggare. — Stockholm.
60 år 20 Juni.*

C. PERSSON.
Direktör. — Malmö.
60 år 15 Juni.*

C. P. PEHRSSON.
Verkst. Dir. i A.-b. Marks Bank.
— Björkstorp. 60 år 10 Juni.

J. JEPSSON.
Handlande. — Jernavik.
60 år 28 Maj.*

K. G. PETTERSSON.
Kamrer. — Hedemora.
60 år 9 Juni.

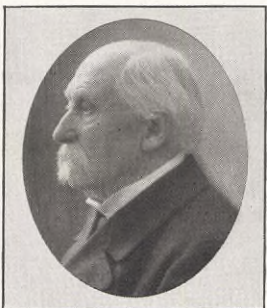
F. R. S. BOHMAN.
Styckjunkare. — Göteborg.
50 år 2 Juni.*

G. A. CARLBORG.
Kantor. Komm.-man. — Östra
Husby. — 50 år 3 Juni.

L. V. LINDH †.
F. d. Direktör. — Örebro.
F. 36. † 22 Maj.*

J. H. KELLGREN †.
Gymnastikdirektör. — Sanna.
F. 37. † 1 Juni.*

V. E. FRIEDLANDER †.
Kontr.-prost. Kyrkoh. — rstad.
F. 52. † 27 Maj.*

A. ALMQVIST †.
Byggnästare. — Göteborg.
F. 56. † 5 Juni.

* Data å nästa sida.

HAKON LINDBERG. Stud.-ex. 86, med. lic. 1900, prakt. läk. i Stockholm fr. sistn. år. Intendent v. Grennaiors brunn 02 o. 03; bitr. läk. vid Sabbatsbergs sjukh. 04—05.

MELCHER LINDHOLM. Har sedan 83 egnat sig åt bageriyrket och inneh. numera en af huvudstadens största etablissemang inom branchen; är sedan 8 år ordf. i Sveriges bageriårk.-fören. Ordf. i styr. i Bageri-årk. jäst a.-b., styr.-led. i Stockholm—Rimbo jernv. a.-b. På sin tid led. af Stockholms stadsfullm.; kyrkovård o. kyrkoråd i Gust. Vasa församl.

KARL OTTO BONNIER. Deleg. i eller inneh. af den af fadera grundade stora bokförlagsfirman Albert Bonnier sedan 86. Ordf. i Sv. bokförlagsfören. 04—12, ordf. i styr. i bok- o. musikhandl. pens.-fören., i Dagens Nyheter's a.-b. Biografi o. helsid. portr. årg. VII: 38.

CARL PERSSON. Grund. af firman Skånska frökontoret i Malmö, ombild. t. a.-b. 08 o. dess verkst. dir. Inneh. förädl. fältet Sorgentri utanför Malmö.

JOHN JEPSSON. Sedan 78 landtbrukare i Jernavik; driver jemväl trävaruhandel under firma John Jeppsson & Son. På sin tid led. af komm.-nämnd, nämndeman, skiftesgodman samt landstingsman 96—04. År v. ordf. i styr. i sparb., v. ordf. i komm.-st., led. af styr. i brandst.-bol., slöjdskolan m. m.

SALOMON BOHMAN. Sedan 05 styckjunk. v. Göta art.-reg. Led. af reg. krigsrätten 16 Stadsfullmäktig i Göteborg 13—14, led. af pens. nämnd sedan 14. Inneh. Stat skyttemärke i guld jemte en del öfriga skytteutmärkelser.

LUDVIG LINDH †. Var under omkr. 20 år bruksdisp. v. Gryt—Hjort qvarns jernbruk; senare under en följd af år verkst. dir. f. a.-b. Östra Skånes jernv.

HENRIK KELLGREN † U-löjtn. v. Västg. Dals reg. 58; löjtn. 64, afsk. 69. Gymn.-direkt. 65; öppnade efter prakt som lärare i hemlandet eget gymnastikinstit. i Gotha 68 hvilket tillvann sig och inneh. utomordentlig framgång. Öfverflyttade 75 t. London och grundade der ett ännu bestående institut liksom han senare i flera länder grundlagt liknande institut som derefter öfvergått i resp. föreständares händer. Inköpte Sanna, nära Jönköping, 85 o. grundlade der det institut der hans afslutade sin betydande lifsgerning. Biografi o. helsid.-portr. årg. IX: 8

VIKTOR FRIEDLANDER †. Stud.-ex. 70, prestv. 74, past.-ex. 89, kyrk. koh. i Slättåker 91, i Årstad sedan 04, kontr.-prost i Halmstads kontr. 06. På sin tid ordf. i Hall. kretsen af Allm. sv. prestfören.; led. af styr. f. A. S. P. sedan 05.

Fort. fr. sid. 602.

ett barn blott. Och ett barn är mycket förlåtet. Men då hon förlorat den man som älskade henne förstod hon att det var han som var den ende för henne. Hon beslöt att vänta till dess hennes kärlek var hel och viss. Den steg upp inom henne utan att hon till en början visste riktigt af det. Den växte trots det att det icke fanns något annat än några få minnen som gaf den näring och för hvar dag som gick talde den mera ljus och ville också ha det. Hon visste att hon felat. Hon visste det och led af det. Och icke förrän hon var fullt säker på sin kärlek beslöt hon att berättiga den.

Mannen framme vid fönstret stod fullkomligt orörlig. Han sade ingenting och hade inga tankar. Men det stack och kittlade bakom hans ögon och han kände att han strax skulle falla ned i vild gråt.

Det mörknade öfver snöfalten. Solen var försvunnen. Grå moln och blåhvit snö. —

Han vände sig om och gick långsamt fram till sin hustru och föll ned vid hennes stol och böjde sitt hufvud mot hennes knä.

Och hon strök hans hår med sina smala, mjuka händer.

— Så håller du ärdå af mig, Erik?

Ja. Det har jag gjort ända sedan jag först såg att det var du som kom hit genom stormvinden.

— Jag har också vetat det. Och äfven att du genast kände igen mig.

Och hon tillade litet lägre.

— Jag sof inte då du kysste mig i det tomma färhuset.

Han log.

Bitterheten som skymt hans blick var borta och han reste sig upp och tog hennes hand i sin. De gingo fram till fönstret och sågo hur stormvinden, som hela förmiddagen legat på lur borta öfver den grå drifisen under otålig väntan på att få bryta lös, nu sprängde fram.

Nu tog den på nytt heden i sitt våld och plöjde med osynliga plogbillar fram genom den tunna skarens iskristaller så att snön yrde upp som forsande vatten för en båtstäf. Den kastade sig mot doktorsgården och stupade på hufvudet ned i skorstenspipan så att eldsflammorna några ögonblick slogo rätt ut ur spisarna. Ritsch! satte den fart i väderflöjlar och kvarnvingar och — så reste sig ölandsfyket och skymde med ny hvirflande snö från tunga moln och drog de hvita vintergardinerna för fönsterna så att man icke såg en handsbredd ut.

— Du måste ha stannat äfven om du icke velat, hviskade doktor Brehmer till sin hustru.

— Ja. Det var i stormvinden jag kom och nu håller den oss bäge kvar.

VÄRLDSKRIGET.

Under veckan före pingst inträffade viktiga och sensationella världshändelser. Knappast hade de ännu motsägende budskapen om det väldiga Nordsjöslaget, antagligen det väldigaste i världshistorien, förklingat, då det ytterst uppseendeväckande och dramatiska meddelandet ingick om *Hampshirekatastrofen utanför Orkneyöarne*, därvid *lord Kitchener med hela sin stab satte lifvet till*. Hampshire var på väg med den engelske överbefälhavaren till Ryssland, då den måndagen den 5 kl. 8 på aftonen antingen genom en torped eller mina bragtes att sjunka. Den upprädda sjön omöjliggjorde hvarje räddning för de ombordvarande.

Kitcheners betydelse som den engelska miljonarméns skapare är för själfklar att behöfva utförligare framhållas. Han var den mest markanta personligheten, som i detta krig representerat engelska nationen. Hela hans bana har haft ett sagolikt skimmer öfver sig, och utan en vilja af sådan okuflig fasthet hade England näppeligen i denna stund kunnat stå så rustadt som det gör; i synnerhet är värnpliktens genomförande till stor del ett verk af *Kitchener*.

Hvad den ofvannämnda bataljen i Nordsjön beträffar har man fortfarande endast ofullständiga framställningar, som i många stycken motsäga hvarandra, att hålla sig till. I fråga om förlusterna kan det emellertid icke gärna betvivlas, att engelsmännen drabbats åtskilligt svårare än tyskarne; sannolikt är det förlorade fartygstonnaget för engelsmännen nära dubbelt så stort som för tyskarne. Utgången torde få förklaras därmed, att engelska slagkryssare inlät sig i strid med tyska slagskepp; innan de engelska slagskeppen hunno till platsen hade slagkryssarne, som bekant mindre kraftigt pansrade, blifvit mycket illa åtgångna af de tyska dreadnoughtarne, som därpå drogo sig tillbaka. I en senare officiell rapport af den 8 erkände tyskarne, att de förlorat ytterligare den stora *slagkryssaren Lützow* samt den mindre kryssaren *Rostock*, på resp. 28,000 och 4,900 ton, hvilket ju väsentligen ändrar sjöslaget konto.

Landkriget har på alla fronter förts med utomordentlig kraft. I väster ha engelsmän och tyskar slagits hela veckan om ställningarne vid *Zillebeke* o. *Ypern*. Här gingo tyskarne fram i början af veckan och fråntogo engelsmännen ställningar bl. a. SO om

Fort. å sid. 608.

Efter porträtt.

Kliché: Bengt Nilversson

C. G. IHRFORS, som nyligen promoverades i Upsala af dess juridiska fakultet till juris utriusque doktor. Händelsen är värd uppmärksamhet, därför att dr Ihrfors med all sannolikhet är den siste i Sverige, som »dr denna grad. Hädanefter utdelas endast juris doktorsvärdighet. Dr Ihrfors, född 1876, har trots ett tidligt arbete i landstaden framlagt en diger, öfver 1000 år spännande historisk-ättslig undersökning, som väckt fakultetens berättigade erkännande.

Forts fr. 604.

hans eminenta förmåga snart fästa uppmärksamheten vid sig. Ar 1884 sändes han som resident till Kinas dåvarande lydrike Korea, där han till landets fromma utförde ett betydande reformarbete. Vid krigsutbrottet år 1895 mellan Japan och Kina lämnade han Korea och ägnade sig efter kriget åt omorganisationen af Kinas militärväsen samt blef skaparen af dess första elitarmé efter europeiskt mönster.

Sedan han i striden mellan änkekaisarinnan och den unge kaisaren Kuangsu, hvars bröststörtade, omogna reformpolitik han misstrodde, tagit parti för den förra och änkekaisarinnan efter kaisarens inspärning samlat makten i sin hand kom han att som hennes högtbetrodde rådgifvare spela en allt mera dominerande roll i Kinas politiska lif. Som guvernör

En af de inom den svenska världen i Amerika mest kända och uppburna personligheterna redaktören m. m. hr *Hjalmar Nilsson* blef nyligen föremål för en omfattande och hjärtlig hyllning i anslutning till det trettioårs jubileum han firat som svensk sångledare i Amerika

Född 1860 i Nora, då radern var kopparslagaremästare, utbildade han sig i dennes yrke och fortsatte därinom äfven sedan han 1881 utvandrat till Amerika. Redan under skoltiden hemma i Sverige hade han visat stor musikalisk begåfning, hvilken han med de medel, som stodo honom till buds, sökte vidare utveckla. Efter öfverflyttningen till Amerika blef han intresserad deltagare i det svenska föreningsväsendet, inom hvilket han redlagt betydande förtjänster som ledare för ett stort antal svenska sångföreningar och dirigent vid af dem anordnade sångarfäster. Bredvid denna sin verksamhet och sin yrkesutöfning som kopparslagaremästare har herr Nilsson äfven nedlagt ett intresserat arbete inom den svensk-amerikanska prässen som redaktör vid "Skandinavien", "Svenska Amerikanska Posten", "Minnesota stats Tidning", "Vasastjärnan" och nu senast vid "Svensk Musiktidning".

hågkommas bör äfven att hr Nilsson på ett synnerligen verksamt sätt bidragit till resandet af Eldhs Wennerbergsstaty i Minneapolis.

Efter porträtt.

Kliché: Bengt Nilversson

HJALMAR NILSSON, en af de kraftigaste befrämjarna af svensk sång i Amerika under 30 år, hyllades nyligen med en stor fest i Odin Klubben i Minneapolis.

i provinsen Shantung och senare som vicekonung i Tsili var han uttröttligt verksam att genom kloka framsyna reformer inom undervisningsväsendets, förvaltningens och näringslivets alla grenar lösgöra folket ur trälundenheten under traditionen och lyfta landet ur dess vanmaktstillstånd till en starkare, detsamma värdigare ställning inåt och utåt.

När änkeksarinnan år 1908 hänsömnade, förvisades Juan Shi-Kai, nu i onåd fallen, af de nya maktinnehafvare till en liten provinsstad, men återkallades för att besvärja den revolutionsrörelse, som framkallats af den nyinledda reaktionära regimen. Händelserna utvecklade sig emellertid på ett för dynastien så ödesdigert sätt, att den såg sig nödsakad att abdikera. Republiken utropades, och till dess förste president korades Juan-Shi-Kai. Ar 1905 uttalade sig Kina genom folkomröstning för kaisardömet återinförande med Juan Shi Kai som kaisare. På grund af det häftiga motstånd, som restes mot projektet, ställdes dock saken på framtiden. För kaisardrömmens fullbordning har nu döden rest sitt hinder.

— fotografi.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Nilversson, Sthlm.—Gbg.

10:DE ALLMÄNNA BARNMORSKEMÖTET I STOCKHOLMS ARBETAREINSTITUT

J. Dr: Carl Mannheimer, Göteborg, ordförande i Allm. Svenska Barnmorskeförbundet. 2. Fröken E. Sebardt, ordf. i Stockholms Barnmorskesällskap. 3. Generaldir. K. M. Linroth, f. d. chef för Medicinalstyrelsen. 4. Dr: Ivar Andersson, 1:e stadsläkare i Stockholm.

PORTRÄTT TILL NORDSJÖSLAGET.

VICE AMIRAL SCHEER, högste befälhavare öfver den tyska flottstyrkan under sjöslaget.

Nordsjöslaget är utan tvifvel en af hela krigets märkligaste tilldragelser, af desto mera påtaglig betydelse som parterna hvar på sin sida med mera ifver än bevis söker i resultatet afläsa en framgång för sig. — Om seger eller nederlag kan ej gärna här talas, ty en engelsk seger med de största förlusterna har väl lika litet fog för sig som ett engelskt nederlag då ju de tyska stridskrafterna de facto lämnade platsen åt fienden. Men som framgång sedd måste denna opartiskt läggas på den tyska sidan. Ty att öfverlägsna engelska styrkor tillfoga tyskarne förluster är något som knappast kan tänkas utfalla anorlunda. Men att den unga och svagare i öppen strid opröfvade tyska flottan genom skjut- och manöverskicklighet tillfogar den engelska så oerhörda och erkända förluster och skador, det är en framgång för Tyskland af så stort värde att den knappast kan i det landet överskattas. Den engelska, historiskt ärofyllda flottan bibehåller icke desto mindre sin ställning som världshafvets härskare, om ock ej längre obestridd.

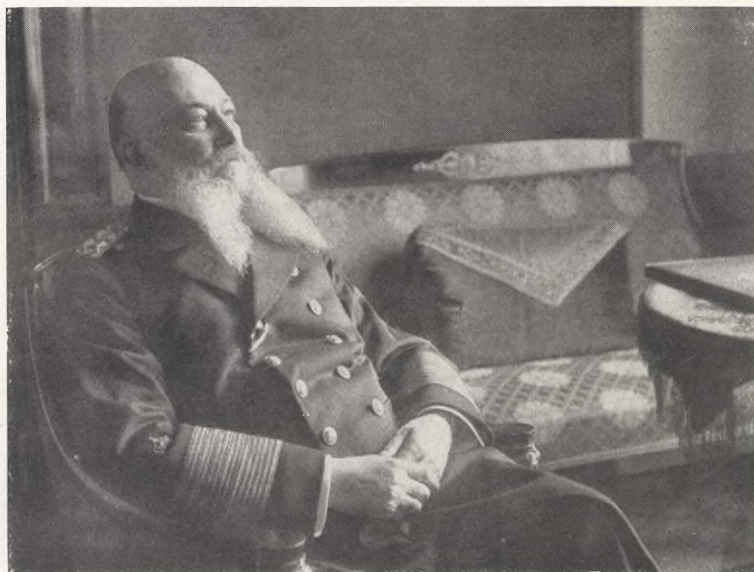
VICE AMIRAL HIPPER, befälhavare öfver den tyska eskader som först inlät sig i strid med engelska flottan.

Forts. fr. sid. 606.

Ypern. De engelska motanfallen kunde icke ändra situationen. Vid Verdun kämpades med den allra yttersta våldsamhet på båda sidor om Meuse, vid byn Damloup, som tyskarne togo den 4 juni och vid Vauxfortet som den 7 likaledes eröfrades af tyskarne, sedan norra delen af den sönderskjutna platsen redan den 2 föll i deras händer.

På östfronten inledde ryssarne en stor offensiv

mot österrikarne, såsom länge väntats. Offensiven företogs på hela fronten från Prjepjetfloden ner till bessarabiska gränsen. Att döma af de ryska rapporterna skulle offensiven redan från början ha bringat väsentliga resultat. Så hette det redan i den första ryska rapporten, att öfver 13,000 österrikare tagits till fånga, en siffra som under de följande dagarne växte till 51,000. Den 8 rapporterades staden Luzk tagen. Den ryska offensiven tving-

Efter fotografi. STORAMIRAL VON TIRPITZ, skaparen af Tysklands flotta. Denna har genom Nordsjöslaget i hvarje fall visat sig vara en faktor af hittills oanad betydelse i frågan om världsherraväldet öfver hafven.

ade österrikarne i Volhynien att draga sig tillbaka till nya ställningar vid Styr-floden.

På den italienska fronten ha österrikarnes framryckning omsider afstannat, delvis beroende på det tryck den ryska offensiven börjat utöfva. Emellertid ha de österrikiska rapporterna haft att meddela några mindre framgångar, så d. 5 juni, att Monte Panoccio eröfrats, och senare, att öster-

rikarne under den första juniveckan tagit ytterligare 9,800 fångar.

Samma dag som Kitchener förolyckades gick en annan världshistorisk per onlighet ur tiden; nämligen "Kinas järnkanslär", presidenten Yuan-shi-kai. Han var en statsman af imponerande mått, och på Kinas öden under de senaste växlingsrika decennierna har han utöfvat ett inflytande som ingen annan.

INNEHÅLL: Parikör Ernst Stridsberg (biografi och helsidesporträtt). — Flaggdagens högtidlighållande. — Frivilliga automobilkåren på militär tillämpningsöfning. — Skånska naturskyddsföreningens årsmöte. — Svensk-danska federationsmatchen i Köpenhamn. — President Juan-Shi-Kai ¶. — Lord Kitchener omkommen. — Världskriget. — Veckans porträtgalleri. — "Sjorm vinden". Berättelse af Ivan Bjarne.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källa förbjudes vid laga påföljd.

För Berättelser och Historietter gäller oivkörtigt förbud.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI. GÖTEBORG.